

12.3 Wat te doen als een succesfactor nog niet aanwezig is bij een onderwijsprofessional?

De succesfactoren voor onderwijsprofessionals - zoals beschreven in paragraaf 12.3.4 - zijn, net als bij ouders en leerlingen, soms te ambitieus. Ontbreekt een succesfactor, dan kan het realiseren ervan een doel van het diagnostisch proces zijn.

Welke succesfactoren kunnen lastig zijn?

In de eerste plaats kan er sprake zijn van overbelasting en tijdgebrek. Leraren ervaren een hoge werkdruk (Van Grinsven, Elphick, & Van der Woude, 2012), zowel in het PO (84% van de leraren) als in het VO (78%). Een HGD-traject kost niet alleen de diagnost tijd, maar de leraar/mentor, intern begeleider/zorgcoördinator en schoolleider/teamleider eveneens.

Een leraar kan er moeite mee hebben dat HGD zich op de onderwijsleersituatie richt en niet op de leerling waarover hij zich zorgen maakt of die hem stress bezorgt.

Soms moet een leraar nog wennen aan het serieus nemen van de ervaringskennis van leerlingen en ouders en het benutten van hun feedback op zijn manier van lesgeven.

Voor sommige leraren is het moeilijk om te reflecteren op hun rol (de impact van hun manier van lesgeven op het leren van de leerling in kwestie), om intern te attribueren en in te zien welke bijdrage zij zouden kunnen leveren aan de verbetering van de situatie rondom de leerling. Zij kunnen het lastig vinden dat de diagnost niet alleen de leerling komt observeren, maar ook hun aanpak en de effecten daarvan op de leerling.

Net als ouders en leerlingen, kan ook een leraar zodanig overbelast zijn dat hij nauwelijks ruimte heeft om actief deel te nemen aan het diagnostisch traject. Bijvoorbeeld door stress in de omgang met een leerling en zijn ouders, spanningen in het team, een moeilijke groep/klas of door een conflict met een collega of leidinggevende.

Wat kun je als diagnost doen in dergelijke situaties?

Ook hier label je dergelijk gedrag eerder als onvermogen dan als onwil. Vraag in zo'n situatie - vanuit een accepterende en niet-veroordelende houding - de leraar of hij dat wat speelt (of nog niet lukt) kan beïnvloeden of ombuigen tot een succesfactor. En: wat heeft deze leraar nodig om ... te kunnen of te willen? Kun jij, als diagnost, daarin nog iets voor hem betekenen?

Soms maakt de focus op één leerling duidelijk dat er meer leerlingen in die groep/klas het moeilijk hebben en dat de leraar meer in het algemeen moeite heeft met het lesgeven aan deze groep/klas. De kans dat de kwetsbare leerling dan buiten de boot valt, is groot.

In dergelijke situaties is het goed om – in overleg met de leraar - ook de intern begeleider/zorgcoördinator en/of de schoolleider/teamleider erbij te betrekken. Hoe past de betreffende succesfactor in de visie en missie van de school (of het bestuur of samenwerkingsverband)? Wat verwacht de schoolleider/teamleider van zijn teamleden dat zij hun leerlingen kunnen/willen bieden in de basisondersteuning ('druk')? En wat kan hij doen om zijn teamleden daarbij te ondersteunen?; hoe kan hij aansluiten bij hun ondersteuningsbehoeften ('steun', par. 12.3.3)? Wat heeft de leraar bijvoorbeeld nodig om constructief met de diagnost samen te werken en als mede-onderzoeker actief deel te nemen aan het diagnostisch proces? Denk aan tijd, ruimte, energie, kennis, vaardigheden, scholing/training, intercollegiale consultatie, coaching en dergelijke. Soms is aan de gewenste ondersteuning niet te voldoen, omdat dat wat de leraar nodig heeft om te participeren aan HGD (financieel) niet haalbaar is.

Aangezien het hier i.t.t. leerlingen en ouders, om onderwijsprofessionals gaat, verwachten we dat leraren hun ondersteuningsbehoeften – met behoud van hun privacy en zonder vertrouwelijke gegevens prijs te hoeven geven - kenbaar maken, zodat je weet wat je te doen staat. Wanneer (nog) niet is voldaan aan één of meer succesfactoren, dan zal je - in het belang van de leerling - 'moeten roeien met de riemen die je hebt'. Door ook dan model te staan voor HGW/HGD kun je een positieve verandering in gang zetten met behulp van strategieën uit de intake- en adviesfase en gespreksvaardigheden HGD (hoofdstuk 10). Daarnaast kun je met het management van je school/instelling/samenwerkingsverband overleggen wat het belang van bepaalde succesfactoren is voor de leerling én voor de leraar, de school of het samenwerkingsverband. En: hoe zijn die succesfactoren te realiseren?

Bron

DUO (2012). Grinsven, V. van, Elphick, E. & Woud, L. van der. *Rapportage. Werkdruk in het primair en voortgezet onderwijs*. [www.duo-onderwijsonderzoek.nl/downloads/Rapportage - Werkdruk in het primair en voortgezet onderwijs - 11maart 2012.pdf](http://www.duo-onderwijsonderzoek.nl/downloads/Rapportage_Werkdruk_in_het_primair_en voortgezet_onderwijs_11maart_2012.pdf) (geraadpleegd 31/07/2012)